

Ohje maksulaitosten taloudellisten toimintaedellytysten analyysiin

Sisältö

1 Vastuuvapauslauseke	2
2 Taustaa	2
2.1 Vaihtoehtoiset skenaariot	3
2.2 Tulos- ja tase-ennusteet ja omat varat	3
2.3 Laskentavuodet	4
3 Omien varojen laskemisessa käytettävät menetelmät	5
3.1 Kulusidonnainen menetelmä	5
3.2 Maksutapahtumasidonnainen menetelmä	5
3.3 Summamenetelmä	6
3.4 Porrastuskerroin	7
4 Vähimmäispääoma	8
5 Pääomasuunnitelma	8
6 Sähkörahayhteisön omien varojen vähimmäismäärä	9
7 Pääoman laadun ja osuuksien tarkistaminen	9
7.1 Ensisijaisen pääoman laatu	9
7.2 Toissijaisen pääoman rajoitus	10
7.3 Vähimmäispääoma	10
7.4 Esimerkki	10
8 Luottoriski	10
9 Yhteenvetotaulukoiden ja -kuvaajien tulkinta	11

1 Vastuuvapauslauseke

Tämän ohjeen tarkoituksena on opastaa maksulaitosten taloudellisia toimintaedellytyksiä mallintavan taulukkolaskentatyökirjan käyttöön, analysointiin ja soveltamiseen. Ohjeet sisältävät otteita säädöksistä, joista osaan on tehty tulkinnan ja soveltamisen helpottamiseksi muutoksia. Nämä muutokset eivät korvaa tai muuta lähteen alkuperäistä sisältöä, eikä tämä ohje itsessään ole lainvoimainen. Ohjeet heijastelevat niiden laadintahetkellä voimassa olevia säädöksiä ja ohjeita sekä Finanssivalvonnan niistä tekemiä tulkintoja. Ohjeiden sisältöön voidaan tehdä muutoksia ilman ennakoilmoitusta.

Toimilupahakemukseen liitettävien selvitysten tueksi on laadittu kaksi erillistä taulukkolaskentatyökirjaa; toinen maksulaitoksia ja toinen sähkörahayhteisöjä varten. Vaikka työkirjat on kohdennettu eri toimilupatyypeille, niihin sovelletaan pääosin samoja ohjeistuksia. Tästä syystä työkirjoja käsitellään tässä ohjeessa pääosin yhtenä kokonaisuutena, jäljempänä nimellä *työkirja*.

Tässä ohjeessa käsiteltävä työkirja on laadittu sekä toimilupaa hakevan yhtiön että Finanssivalvonnan käytettäväksi toimilupahakemukseen liitettävien selvitysten mallintamisen ja tulkitsemisen yhteydessä. Työkirjan sisältöön ja toiminnallisuuksiin voidaan tehdä muutoksia ilman ennakoilmoitusta. Työkirjan käyttäjä vastaa sen soveltamisesta ja tulkinnasta sekä mahdollisten puutteiden ja virheiden korjaamisesta, mikäli niitä ilmenee käytön yhteydessä.

2 Taustaa

Tässä ohjeessa käsiteltävän taulukkolaskentatyökirjan tarkoituksena on auttaa mallintamaan maksulaitosten ja sähkörahayhteisöjen toimilupahakemukseen liitettäviä selvityksiä. Työkirja ei siten korvaa [Finanssivalvonnan nettisivuilta](#) löytyviä raportoinnissa ja jatkuvassa valvonnassa käytettäviä taulukoita MA, ML, MJ, MU ja MV, vaan sitä sovelletaan toimiluvan hakemisen tai sen muutoksen yhteydessä.

Työkirjan osat on laadittu taloudellisten toimintaedellytysten laskemiseksi ja raportoimiseksi Valtiovarainministeriön asetuksen ([1040/2017, jäljempänä myös MLVMA](#)) 10 §:n kohtien 2) - 4) vaatimusten mukaisesti. Toimilupaa hakevan maksulaitoksen tulee työkirjan täydentämisen lisäksi tehdä liiketoimintasuunnitelma MLVMA:n 10 §:n 1) kohdan täyttämiseksi. Lisäksi osa MLVMA:n 10 §:n kohdista 2) - 4) edellyttää työkirjan täydentämisen ohella tekstimuotoista kuvausta, jotka tulee toimittaa Finanssivalvonnalle joko asetuksen 10 §:n kohdan 1) mukaisen liiketoimintasuunnitelman osana tai erillisinä dokumentteina. Vaadittavia tekstimuotoisia selvityksiä ovat muun muassa maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden hallinnan järjestämisen kuvaukset.

MLVMA:n 10 §:n mukaan maksulaitoksen taloudellisten toimintaedellytysten arvioimiseksi toimilupahakemukseen on liitettävä toimintasuunnitelma, jonka tulee sisältää:

- 1) liiketoimintasuunnitelma ja kuvaus toiminnalle asetetuista tavoitteista seuraavalle kolmelle vuodelle, joista käy ilmi aiottu liiketoiminta, tarjottavat palvelut, arvioitu markkinaosuus, asiakas-kunta, riskialuekohtaiset riskinottotasot, henkilöstö ja palkitsemisjärjestelmät;
- 2) kannattavuusarviot ja -tavoitteet sekä tulos- ja tase-ennusteet ja niiden perusteet seuraavalle kolmelle vuodelle;
- 3) arvio omien varojen riittävydestä seuraavalle kolmelle vuodelle ja suunnitelma riittävän vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden varmistamiseksi;

- 4) selvitys pääoman saatavuudesta (pääomasuunnitelma), laskelmat pääomavaatimusten täyttymisestä ja kuvaus vakavaraisuuden hallinnan järjestämisestä.

2.1 Vaihtoehtoiset skenaariot

Työkirjassa on täydennettävänä perusennusteen lisäksi kaksi vaihtoehtoista skenaariota (ts. stressattua skenaariota), joita sovelletaan MLVMA 10 §:n 1 momentin 2) - 4) kohtien mukaan tehtäviin kannattavuus- ja vakavaraisuusarvioihin. Perusennusteen lisäksi näiden kahden vaihtoehtoisen skenaarion osalta tulee esittää tulos- ja tase-ennusteet, omien varojen ennusteet ja omien varojen vaatimusten ennusteet viimeisimmälle toteutuneelle vuodelle ja sitä seuraaville kolmelle vuodelle. Taustatiedoissa tulee kuvata kunkin skenaarion osalta keskeiset taustaoletukset ja niissä tehdyt muutokset ja niiden vaikutukset.

Stressattu skenaario 1 voi kuvata esimerkiksi tilannetta, jossa liiketoiminnan kasvu hidastuu maltillisesti. Stressattu skenaario 2 voi kuvata haastavampaa tilannetta, jossa esimerkiksi kasvu hidastuu jyrkemmin, tai kasvun hidastumisen ohella myös kasvaneet kustannukset aiheuttavat liiketoiminnan haasteita. Hakija määrittelee nämä vaihtoehtoiset skenaariot itse niin, että ne ovat yhtiön liiketoiminnalle potentiaalisten riskien kannalta perusteltuja.

2.2 Tulos- ja tase-ennusteet ja omat varat

Hakijan tulee täyttää *Perustiedot*-välilehdelle yhtiötä koskevat perustiedot, kuten yhtiön toiminimi sekä merkintä siitä, onko kyseessä toimiluvan hakeminen vai jo toimilupaa harjoittavan yhtiön toimiluvan muutos.

Tase- ja Tuloslaskelma-välilehdille hakijan tulee täyttää ja tarvittaessa lisätä tase-, tulos- ja kuluerät raportointitaulukoihin kullekin vuodelle perusskenaariossa sekä kahdessa vaihtoehtoisessa skenaariossa. *Tase- ja Tuloslaskelma*-välilehdet on toteutettu [Finanssivalvonnan nettisivuilta](#) löytyvän MA-lomakemallin mukaisesti. Myöhemmin työkirjassa esimerkiksi oman pääoman eriä tai kiinteitä yleiskustannuksia ei ole johdettu tase- ja tuloslaskelma välilehdiltä muille välilehdille, joilla kyseisiä eriä on käsitelty. Hakija voi tarvittaessa itse johtaa nämä yhteydet välilehdeltä toiselle. On kuitenkin varmistettava, että esimerkiksi kulujen ja vähennysten kohdalla välilehdillä *Summamenetelmä* ja *Omat varat ja vakavaraisuus* luvuissa on oikea etumerkki (-).

Yllä mainittujen välilehtien lisäksi *Luottoriski*-välilehti täytetään vain, mikäli yhtiöltä poikkeuksellisesti vaaditaan suurempaa omien varojen määrää luottoriskin kattamiseksi. Tätä käsitellään jäljempänä [osi-ossa 8](#).

Vakavaraisuusarviot ja -ennusteet on toteutettu työkirjassa vakavaraisuuslaskelmina, joista ilmenee omien varojen erät, vähennykset, omien varojen vaade vaihtoehtoisilla laskentatavoilla laskettuna ja omien varojen ylijäämä. Hakijan tulee täydentää ja tarvittaessa lisätä yhtiön omat varat muodostavat erät kullekin vuodelle perusskenaariossa sekä kahdessa vaihtoehtoisessa skenaariossa työkirjan välilehdelle *Omat varat ja vakavaraisuus*. Hakijan tulee täydentää muun muassa osakepääoman tai muun vastaavan rahamääräisen yhtiöpanoksen määrä, edellisten tilikausien sekä tulosenusteen mukainen kulu- van tilikauden voitto tai tappio sekä vaadittavat vähennykset, kuten aineettomat hyödykkeet. Maksulaitoksen, joka harjoittaa maksulaitoslain ([297/2010, jäljempänä myös MLL](#)) 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua muuta liiketoimintaa, omien varojen määrästä vähennetään osakkeista, osuuksista, rahamääräisistä yhtiöpanoksista ja pääomalainoista määrä, joka vastaa maksupalveluiden osuutta maksulaitoksen

liikevaihdosta. Lisätietoa pääomaeristä ja niiden luokittelusta on löydettävissä mm. EU:n vakavaraisuusasetukseen liittyvistä määräyksistä ja ohjeista ([5/2019](#)), luvusta 4. Tulee erityisesti huomata, että vähintään 75 prosenttia ensisijaisesta pääomasta on oltava EU:n vakavaraisuusasetuksen ([575/2013](#)) 50 artiklan mukaisesti ydinpääomaa (CET1) ja toissijainen pääoma saa olla enintään yksi kolmasosa ensisijaisesta pääomasta. Tätä seikkaa käsitellään jäljempänä [osiossa 7](#).

Jokaisella välilehdellä hakija on vastuussa raportoitavien erien lisäämisestä tai poistamisesta laskentaulukoihin siinä määrin kuin on tarpeellista todenmukaisen kuvan antamiseksi.

2.3 Laskentavuodet

Työkirjan laadintahetkellä kaikille välilehdille on oletuksena täydennettynä vuodet 2025, 2026 e, 2027 e ja 2028 e, joissa e viittaa ennusteeseen. Nämä vuodet tulee vaihtaa työkirjan täyttöhetken ajankohtaa vastaavaksi vuosiksi niin, että ensimmäinen raportoitava vuosi on viimeisin toteutunut vuosi ja kolme seuraava vuotta ovat sitä seuraavat ennustettavat vuodet.

EBA:n antaman maksutapahtumasidonnaista menetelmää koskevan vastauksen ([2021_6241](#)) mukaan hetkellä, jolloin omat varat lasketaan, yleensä kuukauden lopussa, toisen maksupalveludirektiivin ([2015/2366, jäljempänä myös PSD2](#)) artiklassa 9 tarkoitettu *edellinen vuosi* tarkoittaa täyttä kahdentoista kuukauden ajanjaksoa, joka edeltää laskentahetkeä. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan tämä ei kuitenkaan koske summamenetelmää, johon sovelletaan edellistä tilikautta. Näin ollen, raportoitavissa vuosissa on huomioitava, että

- a) Tase ja tuloslaskelman osalta taulukoihin täydennetään viimeisimmän toteutuneen tilikauden liiketoiminnan kirjanpidollisiin arvoihin perustuvat luvut, sekä tätä seuraavat liiketoiminnallisiin ennusteisiin perustuvat kolme seuraavaa tilikautta. Tämä koskee myös luottoriskiä sekä pääomasuunnitelmaa ja omia varoja (välilehti *Omat varat ja vakavaraisuus*).
- b) Kulusidonnaisella menetelmällä omien varojen vaade lasketaan samoille vuosille kuin tiedot raportoidaan kohdassa a). Taulukkoon täydennettävät kiinteät yleiskustannukset lasketaan omien varojen laskentahetkeä edeltävältä kahdentoista kuukauden ajanjaksolta.
- c) Maksutapahtumasidonnaisella menetelmällä omien varojen vaade lasketaan samoille vuosille kuin tiedot raportoidaan kohdassa a). Toteutuneiden maksutapahtumien määrä lasketaan omien varojen laskentahetkeä edeltävältä kahdentoista kuukauden ajanjaksolta.
- d) Summamenetelmällä omien varojen vaade lasketaan samoille vuosille kuin tiedot raportoidaan kohdassa a). Summamenetelmän osalta taulukkoon täydennettävät summan erät (korkotuotot, korkokulut, saadut palkkiot ja palvelumaksut sekä muun varsinaisen toiminnan tuotot) lasketaan 12 kuukauden havainnointijakson perusteella edellisen tilikauden päättyessä. Summa on laskettava edelliseltä tilikaudelta.

Hakija saattaa tarvita erillisen Excel-työkirjan vuositason lukujen laskemiseksi, mutta käsiteltävään työkirjaan luvut tulee raportoida taulukoiden osoittamalla vuositason tiheydellä ja tuhannen euron tarkkuudella.

3 Omien varojen laskemisessa käytettävät menetelmät

Maksulaitoslain 29 §:n mukaisesti työkirjassa on määritettynä tämän ohjeen kohdissa 3.1, 3.2 ja 3.3 esitetyt kolme laskentamenetelmää omien varojen vaateen laskemiseksi. Jos hakija tarjoaa MLL 1 §:n 2 momentin 1–5 kohdan mukaisia maksupalveluita, työkirjaan tulee täydentää laskelmat yhtiön omien varojen riittävydestä **kaikilla kolmella** seuraavaksi esitettävällä MLL 29 §:n tarkoittamalla laskentamenetelmällä. Kukin laskentamenetelmä on kaavoitettu työkirjaan valmiiksi, jolloin hakijan tulee muuttaa työkirjassa käytettyjä kaavoja vain, mikäli tämä on välttämätöntä kaavan oikeellisuuden tai välilehdillä määritettyjen yhteyksien toimivuuden kannalta.

Työkirjassa kuhunkin 3.1, 3.2 ja 3.3 kohdissa esitetyn laskentamenetelmän tuottamaan pääomavaateeseen on välilehdellä *Omat varat ja vakavaraisuus* lisätty sähkörahan liikkeeseenlaskusta aiheutuva lisävaade (vain sähkörahayhteisöitä koskeva työkirja) sekä luottoriskistä aiheutuva lisävaade omien varojen kokonaisvaateen määrittämiseksi. Luottoriskistä aiheutuva pääoman lisävaade on lisätty myös pääoman ehdottomaan vähimmäismäärään. Vain sähköisen rahan liikkeeseenlaskua tai siihen liittyviä maksupalveluita tarjoavan sähkörahayhteisön omien varojen vaateeseen tai ehdottomaan vähimmäisvaateeseen ei ole lisätty luottoriskistä aiheutuvaa lisävaadetta, sillä MLL:n 10 §:n mukaisesti sähkörahayhteisö ei saa myöntää luottoa varoista, jotka se on ottanut sähköisen rahan liikkeeseenlaskua vastaan.

3.1 Kulusidonnainen menetelmä

Maksulaitoslain 29 §:n mukaisesti kulusidonnaisella menetelmällä tarkoitetaan menetelmää, jossa omien varojen määrä on vähintään kymmenen prosenttia edellisen vuoden kiinteistä yleiskustannuksista. Työkirjaan täydennettävät kiinteät yleiskustannukset tulee laskea taulukossa osoitettua vuotta edeltävältä 12 kk:n periodilta kohdan 2.3 mukaisesti.

MLL:n 29 §:ssä esitetään, että Finanssivalvonta voi mukauttaa edellä mainittua vaatimusta maksulaitoksen edellisen vuoden jälkeen tapahtuneen liiketoiminnan merkittävän muutoksen perusteella. Jos maksulaitos on harjoittanut toimintaa alle 12 kuukautta, omien varojen on oltava vähintään kymmenen prosenttia liiketoimintasuunnitelman mukaisista kiinteistä kustannuksista. Finanssivalvonta voi erityisestä syystä edellyttää, että liiketoimintasuunnitelma tarkistetaan.

Hakijan tulee täydentää kuluennusteet työkirjan välilehdellä *Kulusidonnainen* sijaitsevan taulukon riville *Kiinteät yleiskustannukset* sekä lisätä alle perustelut ennustelle ja skenaarioiden taustaoletuksille. Taus-tatiedoissa tulee kuvata kunkin skenaarion osalta keskeiset taustaoletukset ja niissä tehdyt muutokset ja niiden vaikutukset.

3.2 Maksutapahtumasidonnainen menetelmä

Maksulaitoslain 29 §:n 3 momentissa tarkoitetun maksutapahtumasidonnaisen menetelmän mukaisesti laskettu omien varojen määrä on suhteellinen osuus maksulaitoksen edellisenä vuonna toteuttamien maksutapahtumien yhteismäärästä.

Valtiovarainministeriön asetuksen ([1039/2017](#)) 2 § esittää, että maksulaitoksen omien varojen määrän on oltava vähintään yhtä suuri kuin alla kohdissa 1) - 5) tarkoitettujen erien summa kerrottuna kohdassa 3.4 määritellyllä porrastuskertoimella.

Summa, josta maksulaitoksen omien varojen määrä lasketaan toteutettujen maksutapahtumien määrän perusteella, lasketaan seuraavasti:

- 1) 4,0 prosenttia toteutettujen maksutapahtumien määrästä viiteen miljoonaan euroon asti;
- 2) 2,5 prosenttia siitä toteutettujen maksutapahtumien määrästä, joka ylittää viisi miljoonaa euroa, muttei ylitä 10 miljoonaa euroa;
- 3) 1 prosentti siitä toteutettujen maksutapahtumien määrästä, joka ylittää 10 miljoonaa euroa, muttei ylitä 100 miljoonaa euroa;
- 4) 0,5 prosenttia siitä toteutettujen maksutapahtumien määrästä, joka ylittää 100 miljoonaa euroa, muttei ylitä 250 miljoonaa euroa; sekä
- 5) 0,25 prosenttia siitä toteutettujen maksutapahtumien määrästä, joka ylittää 250 miljoonaa euroa.

Toteutettujen maksutapahtumien määrällä tarkoitetaan yhtä kahdestoistaosaa maksulaitoksen arviota edeltävänä vuonna toteuttamien maksutapahtumien kokonaismäärästä. Hakijan tulee täyttää tämä luku ennustejaksolle kolmelle eri skenaariolle työkirjan välilehdelle *Maksutapahtumasidonnainen taulukon riville Toteutettujen maksutapahtumien määrä*.

Hakijan tulee kirjata taulukon alle perustelut ennusteille ja skenaarioille. Taustatiedoissa tulee kuvata kunkin skenaarion osalta keskeiset taustaoletukset ja niissä tehdyt muutokset ja niiden vaikutukset.

3.3 Summamenetelmä

Laskettaessa maksulaitoksen omien varojen määrää summamenetelmää käyttäen kukin MLL:n 29 §:n 4 momentissa esitetty ja alla kohdassa a) tarkoitettu tekijä sisällytetään summaan positiivisena tai negatiivisena lukuna Valtiovarainministeriön asetuksen ([1039/2017](#)) 3 §:n mukaisesti. Satunnaisia tuottoja ei oteta huomioon summaa laskettaessa. Kulut, jotka aiheutuvat ulkoistamisen perusteella kolmansien tarjoamista palveluista, saadaan vähentää summasta silloin, kun kulut maksetaan yritykselle, joka kuuluu maksulaitoslain mukaisen valvonnan piiriin.

a) MLL:n 29 §:n 4 momentin ensimmäisen virkkeen ja PSD2:n 9 artiklassa määritellyn menetelmän C mukaisesti, omien varojen laskentaan summamenetelmällä sovelletaan seuraavien erien summaa:

- i) korkotuotot;
- ii) korkokulut;
- iii) saadut palkkiot ja palvelumaksut; ja
- iv) muut varsinaisen toiminnan tuotot.

Summa lasketaan 12 kuukauden välein edellisen tilikauden tietojen perusteella. Hakijan tulee täydentää kohdassa a) esitettyt erät työkirjan välilehdelle *Summamenetelmä* taulukon niille osoittamille riveille.

Maksulaitoksen summamenetelmän mukaisen omien varojen määrän on oltava vähintään yhtä suuri kuin määrä, joka saadaan kertomalla yllä kohdassa a) esitetty summa alla kohdassa b) esitetyllä kertoimella ja näin saatu tulos kohdassa 3.4 esitetyllä porrastuskertoimella.

b) Valtionvarainministeriön asetuksen ([1039/2017](#)) mukaisesti, summamenetelmässä käytettävä kerroin määräytyy seuraavasti:

- 1) 10 prosenttia summan määrästä 2,5 miljoonaan euroon asti,
- 2) 8 prosenttia siitä summan määrästä, joka ylittää 2,5 miljoonaa euroa, muttei ylitä viittä miljoonaa euroa;
- 3) 6 prosenttia siitä summan määrästä, joka ylittää viisi miljoonaa euroa, muttei ylitä 25 miljoonaa euroa;
- 4) 3 prosenttia siitä summan määrästä, joka ylittää 25 miljoonaa euroa, muttei ylitä 50 miljoonaa euroa; sekä
- 5) 1,5 prosenttia siitä summan määrästä, joka ylittää 50 miljoonaa euroa.

Työkirjaan sovellettu summamenetelmän mukainen omien varojen laskentatapa perustuu tämän ohjeen laadintahetkellä vallitseviin Finanssivalvonnan tulkintoihin PSD2:n 9 artiklan menetelmästä C, MLL:n 29 §:n 4 momentista sekä Valtiovarainministeriön asetuksen ([1039/2017](#)) 3 §:stä. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan edellä kohtien a) ja b) mukaisesti laskettua omien varojen määrää kerrottuna kohdan 3.4 porrastuskertoimella verrataan lukuun, joka on 80 prosenttia kohdassa a) esitetyn summan edellisen kolmen tilikauden keskiarvosta.

Esimerkiksi vuoden 2025 omien varojen laskentaan sovellettava summa lasketaan tilikauden 2024 lukujen pohjalta kohdassa a) esitettyjen erien summana MLL:n 29 §:n 4 momentin mukaisesti. Tästä summasta lasketaan omien varojen määrä vuodelle 2025 kohdan b) kertoimien ja kohdan 3.4 porrastuskertoimen avulla. Näin laskettua vuoden 2025 omien varojen määrää verrataan lukuun, joka on 80 prosenttia tilikausien 2022, 2023 ja 2024 summien (kohta a) keskiarvosta. Mikäli summamenetelmän mukainen omien varojen määrä on pienempi kuin 80 prosenttia edellisten kolmen tilikauden summien keskiarvosta, sovelletaan jälkimmäistä lukua omien varojen vaateena.

Kohdassa a) esitettyjen erien täydentämisen lisäksi hakijan tulee täydentää joko liiketoiminnan todellisiin lukuihin tai arvioihin perustuva edellisen kolmen tilikauden summan keskiarvo 80 % kertoimella työkirjan välilehdelle *Summamenetelmä riville 80 % edellisen kolmen tilikauden keskiarvosta*. Hakijan tulee lisätä työkirjan summamenetelmää käsittelevälle välilehdelle myös perustelut ennusteille ja skenaarioiden taustaoletuksille samaan tapaan kuin maksutapahtumasidonnaisen ja kulusidonnaisen menetelmän osalta.

3.4 Porrastuskerroin

Edellä kohdissa 3.2 ja 3.3 tarkoitettu porrastuskerroin on Valtiovarainministeriön asetuksen ([1039/2017](#)) mukaisesti:

- 1) 0,5, jos maksulaitos tarjoaa yksinomaan rahanvälitystä;
- 2) 1,0, jos maksulaitos tarjoaa MLL:n 1 §:n 2 momentin 1–4 kohdassa tarkoitettua maksupalvelua.

Hakijan tulee täydentää oikea porrastuskerroin *Maksutapahtumasidonnainen-* ja *Summamenetelmä* -välilehdille sille osoitetuille riveille.

4 Vähimmäispääoma

Maksulaitoksella on oltava EU:n vakavaraisuusasetuksen 26 artiklan 1 kohdan a–e alakohdissa tarkoitettuja ydinpääomaeriä vähintään:

- 1) 20 000 euroa, jos maksulaitos tarjoaa yksinomaan rahanvälitystä;
- 2) 50 000 euroa, jos maksulaitos tarjoaa yksinomaan maksutoimeksiantopalvelua;
- 3) 125 000 euroa, jos maksulaitos tarjoaa MLL:n 1 §:n 2 momentin 1–4 kohdassa tarkoitettua maksupalvelua. [\(890/2017\)](#)

Sähkörahayhteisön osakepääoman, osuuspääoman, peruspääoman tai yhtiöpanoksen on oltava vähintään 350 000 euroa. [\(899/2011\)](#)

Pääoma on oltava kokonaan merkitty toimilupaa myönnettäessä. [\(899/2011\)](#)

Hakijan tulee täydentää tämä vähimmäispääoma työkirjan välilehdellä *Omat varat ja vakavaraisuus* sijaitsevaan taulukkoon riville *Omien varojen ehdoton vähimmäismäärä*. Sähkörahayhteisöjä koskevassa työkirjassa tämä vaade on merkitty valmiiksi.

Maksulaitoksella on riskiensä kattamiseksi oltava omia varoja vähintään määrä, joka on laskettu jonkin edellä kohdissa 3.1–3.3 esitetyn Finanssivalvonnan hyväksymän menetelmän mukaisesti. Maksulaitoksen omien varojen määrän tulee kuitenkin aina olla vähintään vähimmäispääoman suuruinen.

5 Pääomasuunnitelma

Yhtiön tulee täydentää *Pääomasuunnitelma*-välilehdelle suunnitellut pääomitukset, jotka takaavat yhtiön vakavaraisuuden sekä perusskenaariossa että stressitilanteissa. Taulukon tarkoituksena on taustoitaa välilehdellä *Omat varat ja vakavaraisuus* esitettyjen omien varojen kehitystä ja kuvata, miten pääomaa on suunniteltu hankittavaksi eri vuosina ja eri skenaarioissa. Taulukkoon täydennettävien tietojen lisäksi pääoman saatavuutta tulee kuitenkin kuvata hakemusaineistossa myös kirjallisessa muodossa, esimerkiksi liiketoimintasuunnitelman yhteydessä.

Hakijan tulee täydentää kunkin skenaarion jokaiselle vuodelle suunniteltu pääomitussumma sekä pääomitustapa, kuten pääomasijoitus, pääomalaina tai osakeanti. Jos tapoja on useampia, tulee taulukkoon lisätä tarvittava määrä sekä pääomituksen rahallista arvoa että pääomitustapaa kuvaavia rivejä. Taulukon alle tulee lisäksi perustella ennusteet ja stressiskenaarioiden taustat. Näin varmistetaan, että hakijalla on realistinen suunnitelma pääoman saatavuuden varmistamiseksi.

6 Sähkörahayhteisön omien varojen vähimmäismäärä

Sähkörahayhteisöllä on oltava jatkuvasti omia varoja jonkin aiemmin esitetyn laskentamenetelmän tuottaman pääomavaateen lisäksi vähintään määrä, joka vastaa kahta prosenttia sähkörahayhteisön liikkeeseen laskeman sähköisen rahan keskimäärästä, kuitenkin niin, että pääomaa on aina vähintään 350 000 euroa. Sähkörahayhteisöä koskevan työkirjan välilehdellä *Sähkörahayhteisön 2 % vaade* on tämän pääoman lisävaateen laskemiseksi täytettävä taulukko.

Maksulaitoslain 30 a §:n mukaisesti, edellä tarkoitettu liikkeessä olevan sähköisen rahan keskimäärä lasketaan kuuden edeltävän kalenterikuukauden aikana kunkin kalenteripäivän lopussa liikkeessä olevan sähköiseen rahaan liittyvän yhteenlasketun takaisinmaksuvelvollisuuden keskiarvona. Tämä luku täydennetään *Sähkörahayhteisön 2 % vaade* -välilehden riville *Sähköisen rahan keskimäärä*.

Jos yhtiö tarjoaa vain sähköisen rahan liikkeeseenlaskua tai sähköisen rahan liikkeeseenlaskuun liittyviä maksupalveluita, lasketaan yhtiön omien varojen minimimäärä vain sähkörahadirektiivin [\(2009/110/EY\)](#) 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla menetelmällä D, eli 2 % liikkeeseen lasketun sähkörahan määrästä. Tätä vaadetta koskeva pääoman vähimmäismäärä lasketaan *Omat varat ja vakavaraisuus* -välilehden taulukkoon *Sähkörahayhteisö (vain sähköisen rahan liikkeeseenlasku)*, ja tätä vastaava yhteenvedo koostaan välilehdelle *Yhteenvedo (2 % vaade)*. Kumpikin näistä työkirjan osioista jätetään tyhjäksi, mikäli kyseessä ei ole pelkästään sähköisen rahan liikkeeseenlaskua tai sähköisen rahan liikkeeseenlaskuun liittyviä maksupalveluita tarjoava sähkörahayhteisö.

Mikäli yhtiö tarjoaa sähkörahan liikkeeseenlaskun lisäksi maksupalveluita, jotka eivät liity sähkörahaan, kuten luottoa, rahanvälitystä tai maksutiliin liittymätöntä maksunvälitystä, lasketaan yhtiön omien varojen minimimäärä sähkörahadirektiivin 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti yhtiölle valitun omien varojen laskumenetelmällä lisättyinä kahden prosentin sähkörahavaateella. Jos yhtiölle valittu laskumenetelmä on maksutapahtumasidonnainen menetelmä, menetelmällä laskettuun määrään otetaan huomioon vain ne maksutapahtumat, jotka eivät liity sähkörahan maksunvälitykseen.

7 Pääoman laadun ja osuuksien tarkistaminen

Omat varat ja vakavaraisuus -välilehden laatutarkistusosion tavoitteena on varmistaa, että hakijan omat varat täyttävät toimiluvan myöntämisen edellytyksenä olevat laadulliset vaatimukset. Tarkistus perustuu maksulaitoslain 27 §:n ja 28 §:n mukaisiin pääomavaatimuksiin sekä EU:n vakavaraisuusasetuksen 50 artiklan ja 4 artiklan 1 kohdan 118 alakohdan mukaisiin omien varojen koostumusvaatimuksiin. Tarkistus suoritetaan sen varalta, että hakijalla olisi kokonaisuudessaan omia varoja (T1+T2) vähimmäispääoman edellyttämä määrä, mutta pääoman laatu ei täyttäisi maksulaitolaissa ja EU:n vakavaraisuusasetuksessa asetettuja ehtoja.

Tarkistuksessa arvioidaan seuraavat maksulaitoslain 27 § ja 28 §:ssä esitetyt seikat:

7.1 Ensisijaisen pääoman laatu

Vähintään 75 prosenttia ensisijaisesta pääomasta (T1) tulee olla ydinpääomaa (CET1).

7.2 Toissijaisen pääoman rajoitus

Toissijaisen pääoman (T2) määrä saa olla enintään yksi kolmasosa ensisijaisesta pääomasta.

7.3 Vähimmäispääoma

Maksulaitoksen ydinpääoman (CET1) tulee olla vähintään jokin MLL:n 5 luvun 27 §:n kohdissa 1) - 3) esitetyistä määristä, ja sähkörahayhteisön osakepääoman tai vastaavan rahamääräisen yhtiöpanoksen tulee olla vähintään 350 000 euroa MLL:n 27 §:n mukaisesti.

Mikäli jokin edellä mainituista vaatimuksista ei täyty, katsotaan, että pääomaa ei ole laadullisesti oikeassa suhteessa tai riittävästi toimiluvan myöntämiseksi. Työkirjan kaavat eivät jäljempänä huomioi pääomaerien suhdetta toisiinsa, niiden osuuksia kokonaispääomasta tai niiden laatua suhteessa pääoma-vaatimuksiin. Mikäli taulukon tarkistus osoittaa, että jokin ehdoista ei täyty, eivät myöhemmin tehtävät laskelmat pääoman yli- tai alijäämästä anna todenmukaista kuvaa yhtiön vakavaraisuudesta.

On siis esimerkiksi mahdollista, että

- a) työkirjassa laskettu oma pääoma on alijäämäinen suhteessa pääomavaateeseen, vaikka tarkistustaulukon kaikki ehdot täyttyisivät, tai
- b) työkirjassa laskettu oma pääoma on ylijäämäinen suhteessa pääomavaateeseen, vaikka kaikki tarkistustaulukon ehdot eivät täyttyisi.

7.4 Esimerkki

a) Hakija tarjoaa vain sähköisen rahan liikkeeseenlaskuun liittyviä maksupalveluita ja on merkinnyt osakepääomaa vaadittavat 350 000 euroa toimilupaa haettaessa. Mikäli kuitenkin liikkeeseen lasketun sähkörahan keskimäärästä laskettava 2 % vaade ylittää 350 000 euroa, on yhtiön oma pääoma alijäämäinen, mikäli muita pääomaeriä ei ole. Näin ollen pääoman laadulliset vaatimukset tarkistustaulukossa täyttyvät, mutta omien varojen määrä ei ole riittävä suhteessa toiminnan laajuuteen.

b) Toimilupaa hakevan maksulaitoksen ydinpääoma (CET1) on pienempi kuin vähimmäisvaatimuksen edellyttämä määrä (20 000 €, 50 000 € tai 125 000 €), mutta sillä on muita pääomaeriä (AT1 ja T2) siten, että kokonaispääomavaatimus (suurempi vähimmäisvaateesta ja laskentamenetelmän mukaisesta vaateesta) täyttyy. Tällöin yhtiön pääoma on määrällisesti ylijäämäinen, mutta toimilupaa ei voitaisi myöntää pääoman laadullisten puutteiden vuoksi.

Näin ollen sekä laatutarkistustaulukkoa että pääoman yli- ja alijäämää koskevia laskelmia tulee tarkastella yhdessä osana laajempaa kokonaisuutta.

8 Luottoriski

Hallituksen esityksessä ([172/2009](#)) todetaan, että maksupalveludirektiivissä ei säädetä erikseen luottoriskin kattamiseksi tarvittavien omien varojen määrästä, koska maksulaitosten luotonantoon ei liity

luottoriskiä samassa mielessä kuin luottolaitosten luotonantoon. Näin ollen maksulaitokselle asetetut omien varojen vaatimukset, joita on käsitelty edellä, kattavat periaatteessa myös maksupalveluihin liittyvän luotonannon riskit.

Esityksessä ([172/2009](#)) todetaan myös, että maksulaitoksen myöntämiin luottoihin voi kuitenkin liittyä, yhdessä muun maksupalvelutoiminnan riskien kanssa, poikkeuksellisen suuria riskejä, joiden kattamiseksi omien varojen määräytymisessä maksulaitoksen soveltaman menetelmän mukaan määräytyvää omien varojen määrää ei voi pitää riittävänä. Esitys ([172/2009](#)) ehdottaa, että näin voisi olla esimerkiksi tilanteissa, joissa maksamatta jääneet luotot ovat säännöllisesti poikkeuksellisen suuret toimialan keskimäärään nähden tai myönnetty luotot poikkeuksellisen suuria asiakkaiden tulo- ja varallisuustasoon nähden. Näin ollen Finanssivalvonta voi, vain poikkeustilanteissa ja erikseen perusteltuna, vaatia hakijalta tavanomaista suurempaa omien varojen määrää.

Mikäli Finanssivalvonta katsoo, että luotonmyöntämisestä aiheutuu tarve vaatia lisäpääomaa, hakijan tulee täydentää luottoriskiä koskevat taulukot välilehdellä *Luottoriski* yhtiön taseen ja sovellettavien riskipainotusten perusteella. Luottoriskin laskentataulukot on toteutettu [Finanssivalvonnan nettisivuilta](#) löytyvän MV03-lomakemallin mukaisesti. Taulukossa raportoidaan luottoriskisääntelyn mukaisesti riskipainotetuista eristä johdettu omien varojen vaatimus, joka lasketaan ns. kahdeksan prosentin (8 %) säännön mukaisesti. Hakijan on ilmoitettava taseen erät ja taseen ulkopuoliset erät sopimuksen mukaisen vastuun ja arvonalentumisten osalta nettovastuun laskemiseksi. Hakijan on jaoteltava erät luottovasta-arvokerrointen mukaan ja määritettävä riskipainotetut erät, joiden pohjalta omien varojen vaatimus lasketaan.

Luottoriski-välilehden koontitaulukosta on näin ollen kaikkien välilehden taulukoiden täydentämisen jälkeen nähtävissä kunkin vuoden luottoriskistä aiheutuva omien varojen vaade, joka jäljempänä summataan laskentamenetelmällä laskettujen omien varojen vaateeseen tai vähimmäispääomaan. Luottoriskin osalta on tehty yksinkertaistus, jonka myötä luottoriskistä aiheutuva omien varojen vaade lasketaan vain yhden skenaarion mukaisesti kaikille neljälle vuodelle. Näin laskettua omien varojen vaadetta sovelletaan myöhemmin kaikkiin kolmeen skenaarioon.

Finanssivalvonnan oikeudella vaatia sovellettavaa menetelmää suurempaa omien varojen määrää myönnettyistä luotoista aiheutuvien lisäriskien kattamiseksi on kolmen vuoden enimmäismääräaika, jonka jälkeen maksulaitoksen omien varojen riittävyys tulee viimeistään arvioida uudelleen. Luottoriskistä aiheutuva pääoman lisävaade tulee asettaa lisäksi niin, että lisävaateen määrä ei ylitä EU:n vakavaraisuusasetuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdassa mainittujen riskien kattamiseksi vaadittavaa määrää.

Luottoriskin raportoinnista ja siihen liittyvistä laskentamenetelmistä on säädetty EU:n vakavaraisuusasetuksen artiklassa 107. Standardimenetelmää on kuvattu tarkemmin asetuksen luvussa 2 sekä liitteessä 1, ja sisäistä IRB-menetelmää luvussa 3. Tarkempia ohjeita luottoriskin raportoinnista on koottuna myös EU:n vakavaraisuusasetukseen liittyvissä määräyksissä ja ohjeissa ([5/2019](#)), luvuissa 6, 7 ja 8.

9 Yhteenvetotaulukoiden ja -kuvaajien tulkinta

Työkirjan kolme (sähkörahayhteisön osalta neljä) viimeistä välilehteä toimivat yhteenvetoina kustakin vaihtoehtoisesta laskentamenetelmästä ja niiden perusteella lasketusta omien varojen yli- tai alijäämästä. Neljäs yhteenvetovälilehti sähkörahayhteisöjä koskevassa työkirjassa on osoitettu vain hakijoille, jotka tarjoavat ainoastaan sähköisen rahan liikkeeseenlaskua tai siihen liittyviä maksupalveluja.

Kullakin välilehdellä on ensin koottuna hakijan omat varat perusskenaariossa. Tämä taulukko tulee päivittää vastaamaan *Omat varat ja vakavaraisuus* -välilehdellä esitettyjä pääomaeriä niin, että alin rivi kuvastaa yhtiön omia varoja kokonaisuudessaan. Alempi taulukko puolestaan kuvaa yhtiön omien varojen vaateen valitun laskentamenetelmän mukaan laskettuna, sekä havainnollistaa värikoodein hakijan omien varojen riittävyttä. Kuvaajat välilehden oikeassa laidassa havainnollistavat omien varojen riittävyyden visuaalisessa muodossa.

Mikäli omien varojen yli- tai alijäämää kuvaava solu sekä kuvaajassa esitetty pylväs on väriltään punainen, ovat omat varat alijäämäiset eivätkä siten riittävät suhteessa toiminnan laajuuteen. Vihreä väri vastaavasti osoittaa ylijäämäiset omat varat. Kuvaajasta on nähtävissä myös omien varojen määrän kehitys ennustearjanjaksolla ja eri skenaarioiden välillä trendiviivan mukaisesti. Tulee kuitenkin huomioida, että mikäli jokin vuosista, erityisesti ensimmäinen tai viimeinen vuosi, on jätetty tyhjäksi, ei trendiviiva osoita oikeaa kehityssuuntaa. Trendiviiva auttaa tulkitsemaan, onko yhtiön pääomasuunnitelma ja omien varojen kehitys realistinen ja oikeansuuntainen ennustearjanjaksolla ja eri skenaarioissa.